

Cauza C-422/23 [Daka]ⁱ**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

10 iulie 2023

Instanța de trimitere:

Sąd Najwyższy (Polonia)

Data deciziei de trimitere:

3 aprilie 2023

Recurent:

T.B.

Alte părți din procedură:

C.B.

D.B.

Obiectul procedurii principale

Împărțirea patrimoniului comun și partajul succesoral.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Articolul 267 TFUE – Articolul 19 alineatul (1) TUE coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Lipsa unei căi de atac împotriva deciziei de desemnare a unui judecător, fără acordul acestuia, pentru a se pronunța pe o perioadă determinată în cursul anului în cadrul unei alte camere, competentă să soluționeze alte tipuri de cauze – Problema dacă un complet din care face parte un astfel de judecător, care nu a avut în prealabil posibilitatea de a ataca decizia prin care a fost desemnat, este o instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege.

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

Întrebările preliminare

1) În situația în care o dispoziție de drept național prevede că un judecător al unei instanțe naționale de ultim grad (judecător al Sąd Najwyższy [Curtea Supremă, Polonia]) poate fi desemnat fără acordul său, printr-o decizie discreționară a președintelui acestei instanțe (prim-președintele Sąd Najwyższy [Curtea Supremă]), să se pronunțe pe o perioadă determinată în cursul anului în afara camerei acestei instanțe în care se pronunță în mod obișnuit în conformitate cu pregătirea și competențele sale, în cadrul unei alte camere a acestei instanțe, competentă să soluționeze alte tipuri de cauze decât cele pe care acest judecător le-a soluționat până atunci, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretat în sensul că impune ca judecătorul astfel desemnat, în vederea menținerii independenței și a autonomiei sale, să dispună împotriva acestei decizii de o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, în cadrul unei proceduri care să îndeplinească cerințele prevăzute la articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale?

2) Dispozițiile menționate trebuie interpretate de asemenea în sensul că nu este o instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege și care asigură justițiabililor o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii Europene, o instanță de ultim grad a unui stat membru (Sąd Najwyższy [Curtea Supremă]) din al cărei complet de trei judecători fac parte doi judecători care au fost desemnați fără acordul lor de președintele acestei instanțe, din cadrul camerei de origine la camera acestei instanțe competentă să judece cauza respectivă, fără a avea în prealabil posibilitatea de a ataca decizia prin care au fost desemnați la o instanță imparțială și independentă în cadrul unei proceduri care să îndeplinească cerințele prevăzute la articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf [TUE] coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale [denumită în continuare „carta”]; articolul 48 din cartă.

Dispoziții naționale invocate

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Constituția Republicii Polone), articolul 186 alineatul 1.

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Legea din 8 decembrie 2017 privind Curtea Supremă) (denumită în continuare „Legea privind Curtea Supremă”), articolul 3, articolul 10 alineatul 1, articolele 23-25, articolul 26 alineatul 1, articolul 27a și articolul 35.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 14 lipca 2022 r. Regulamin Sądu Najwyższego (Decretul Președintelui Republicii Polone din 14 iulie 2022 privind regulamentul Curții Supreme), articolul 80 alineatul 12.

Ustawa z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Legea din 27 iulie 2001 privind organizarea instanțelor de drept comun), articolul 22a.

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Recursul la Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) [denumită în continuare „Curtea Supremă”] a fost formulat de o parte din procedură, T.B., împotriva ordonanței Sąd Okręgowy w Poznaniu (Tribunalul Regional din Poznań, Polonia) din 9 septembrie 2019 în cauza inițiată prin cererea C.B., cu participarea T.B. și D.B., privind împărțirea patrimoniului comun și partajul succesoral.
- 2 Prin decizia din 2 martie 2023, a fost desemnat să soluționeze acest recurs un complet de trei judecători ai Izba Cywilna (Camera civilă) a Curții Supreme [denumită în continuare „Camera civilă a Curții Supreme”], dintre care doi judecători (judecătorii Curții Supreme B.B. și M.P.) își exercită în mod obișnuit funcția în cadrul Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale) [denumită în continuare „Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale”] a acestei instanțe, a cărei competență include cauze cu obiect diametral diferit de cel al prezentei cauze și de cel al cauzelor de competența Camerei civile.
- 3 Prin ordonanțele identice (nr. 25/2023 și nr. 28/2023) din 15 februarie 2023, prim-președinta interimară a Curții Supreme a desemnat judecătorii Curții Supreme B.B. și M.P. să judece în cadrul Camerei civile a Curții Supreme pentru o perioadă determinată, cuprinsă între 1 aprilie 2023 și 30 iunie 2023. Această desemnare a avut loc fără acordul judecătorilor menționați și fără nicio consultare cu aceștia. După ce au fost desemnați să se pronunțe în cadrul Camerei civile, judecătorii Curții Supreme B. B. și M.P. nu au fost scutiți de desfășurarea (obișnuită) a activităților jurisdicționale în cadrul camerei unde își exercită în mod obișnuit funcțiile.
- 4 Principalul temei pentru desemnarea respectivă ar fi articolul 35 alineatul 3 din Legea privind Curtea Supremă, care prevede că un judecător al Curții Supreme poate fi desemnat de prim-președintele al Curții Supreme pentru a participa la examinarea unei anumite cauze în cadrul unei alte camere și, cu acordul judecătorului respectiv, pentru a se pronunța în cadrul unei alte camere pentru o perioadă limitată. Desemnarea unui judecător în vederea exercitării atribuțiilor sale jurisdicționale în cadrul unei alte camere fără acordul său nu poate depăși durata maximă de șase luni pe an. La expirarea perioadei de desemnare a judecătorului pentru a judeca în cadrul altei camere, judecătorul continuă să își exercite atribuțiile în cauzele care i-au fost atribuite în camera menționată până la soluționarea lor.

- 5 Dispozițiile articolului 35 alineatul 3 din Legea privind Curtea Supremă nu prevăd în mod expres că decizia de desemnare a unui judecător pentru a se pronunța în cadrul unei alte camere trebuie să fie motivată. Ordonanțele de desemnare a judecătorilor Curții Supreme B.B. și M.P. în cadrul Camerei civile nu conțin o astfel de motivare. Din informațiile din presă reiese că ele erau dictate de necesitatea de a sprijini personalul Camerei civile și de a reduce numărul cauzelor aflate pe rolul acestei camere. Instanța de trimitere consideră că justificarea amintită este eronată în măsura în care motivul restanțelor în soluționarea cauzelor de pe rolul Camerei civile a Curții Supreme constă în primul rând în efectele așa-numitei reforme a sistemului judiciar implementate în Polonia în ultimii ani. În opinia instanței de trimitere, modalitatea adecvată de a asigura soluționarea restanțelor de pe rolul Camerei civile nu este desemnarea unor judecători care dețin deja această funcție în cadrul unei alte camere a Curții Supreme și care, de obicei, nu se pronunță în cauze care intră în competența Camerei civile, ci numirea unor judecători la această cameră la propunerea Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia) (denumit în continuare „Consiliul Național al Magistraturii”), constituit corect și în conformitate cu Constituția.
- 6 Potrivit instanței de trimitere, în speță este important că atât decizia de compunere a completului, cât și cea de desemnare a judecătorilor Curții Supreme B.B și M.P. pentru a judeca în cadrul Camerei civile a Curții Supreme au fost pronunțate de persoane numite în funcțiile de judecători ai Curții Supreme în aceleași circumstanțe precum cele din cauza C-487/1[9], W.Ż., și, având în vedere jurisprudența existentă, procedurile judiciare la care participă astfel de persoane sunt nule sau încalcă dreptul unei părți la un proces echitabil, astfel cum este prevăzut la articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În plus, rezoluția Consiliului Național al Magistraturii prin care Președintele Republicii Polone a fost sesizat cu propuneri de numire a acestor persoane în calitate de judecător al Curții Supreme a fost, în partea relevantă în speță, anulată în mod definitiv prin hotărârea din 6 mai 2021 în cauza II GOK 2/18 a Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă, Polonia). În consecință, prin ordonanța din 2 septembrie 2021, plenul Camerei civile a Curții Supreme a sesizat CJUE cu întrebări preliminare referitoare la consecințele acestei anulări și la efectele neregularităților în procedurile de numire a acestor judecători ai Curții Supreme. Până în prezent, Curtea nu a pronunțat o hotărâre în cauza C-658/22, inițiată prin ordonanța respectivă.
- 7 În practică, decizia de desemnare a unui judecător pentru a se pronunța în cadrul unei alte camere a Curții Supreme are, în principiu, un caracter discreționar. Nici dispozițiile Legii privind Curtea Supremă, nici cele ale unei alte legi nu prevăd în mod expres că o astfel de decizie poate face obiectul unui control jurisdicțional. Această constatare nu este afectată de faptul că anumiți judecători desemnați să se pronunțe în cadrul Camerei civile au încercat să conteste ordonanțele de desemnare a lor la Consiliul Național al Magistraturii. În primul rând, Consiliul Național al Magistraturii nu este nici o instanță, nici o autoritate judiciară în orice

sens al acestor termeni. În al doilea rând, astfel cum s-a explicat în jurisprudența Curții Supreme, a Curții și a Curții Europene a Drepturilor Omului, Consiliul Național al Magistraturii, constituit în conformitate cu procedura prevăzută de dispozițiile Legii din 8 decembrie 2017 de modificare a Legii privind Consiliul Național al Magistraturii și a altor legi, nu este un organ independent și imparțial.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

8. Îndoielile exprimate de instanța de trimitere privesc, în primul rând, problema dacă, într-o situație în care dreptul național prevede posibilitatea de a desemna, fără acordul său, un judecător al Curții Supreme care își exercită funcția în cadrul unei camere a acestei instanțe competente în anumite cauze pentru a se pronunța în cadrul unei alte camere a Curții Supreme, competentă în alt tip de cauze, dispozițiile articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) coroborate cu cele ale articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale trebuie interpretate în sensul că, în vederea menținerii independenței și a autonomiei sale, un judecător desemnat să se pronunțe în cadrul unei alte camere a Curții Supreme trebuie să dispună împotriva deciziei de numire de o cale de atac efectivă în fața unei instanțe independente și imparțiale, în cadrul unei proceduri care să îndeplinească cerințele prevăzute la articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale.
9. În al doilea rând, aceste îndoieli se referă la întrebarea dacă o instanță națională de ultim grad (Curtea Supremă) din al cărei complet de trei judecători fac parte doi judecători care au fost desemnați fără acordul lor de către prim-președintele Curții Supreme, din cadrul camerei de origine la camera acestei instanțe competente să judece cauza respectivă, fără a avea în prealabil posibilitatea de a ataca decizia prin care au fost desemnați la o instanță imparțială și independentă, în cadrul unei proceduri care să îndeplinească cerințele prevăzute la articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale, în împrejurări precum cele din speță, este o instanță independentă, imparțială, constituită în prealabil prin lege și care asigură justițiabililor o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii.
10. În cazul în care Curtea ar constata că un judecător desemnat să se pronunțe în cadrul unei alte camere decât cea în care își exercită funcția trebuie să aibă dreptul la o cale de atac efectivă împotriva unei astfel de decizii în fața unei instanțe independente și imparțiale, în cadrul unei proceduri care să îndeplinească cerințele prevăzute la articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale, precum și că un complet de trei judecători al Curții Supreme din care fac parte doi judecători care au fost desemnați fără acordul lor în cadrul unei alte camere, fără posibilitatea de a ataca în prealabil o astfel de decizie în aceste condiții, nu este o instanță independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege și care asigură o protecție jurisdicțională efectivă justițiabililor în domeniile reglementate de dreptul Uniunii Europene, în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale, soluționarea

recursului de către acest complet va fi inadmisibilă, iar președintele Curții Supreme care prezidează lucrările Camerei civile va fi obligat să modifice în consecință compunerea acestui complet.

- 11 Prezenta cauză prezintă o dublă legătură cu dreptul Uniunii. În primul rând, Camera civilă a Curții Supreme este competentă în cauzele în care se ridică probleme referitoare la interpretarea și la aplicarea dreptului Uniunii. Prin urmare, este necesar să se examineze dacă Camera civilă sau completele sale de judecată, din care fac parte judecătorii de la celelalte camere ale acestei instanțe, desemnați să se pronunțe în cadrul camerei respective printr-o ordonanță a prim-președintelui Curții Supreme, îndeplinesc cerințele care decurg din articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, ceea ce este relevant pentru toate cauzele care ar fi judecate de un astfel de complet din cadrul Camerei civile. În al doilea rând, ordonanțele prim-președintelui Curții Supreme privesc judecătorii ai acestei instanțe care își exercită funcția în cadrul Camerei pentru litigii de muncă și asigurări sociale, în competența căreia intră cauzele care ridică probleme referitoare la interpretarea și la aplicarea dreptului Uniunii, astfel încât este necesar să se stabilească dacă posibilitatea, prevăzută de dreptul național și utilizată în speță, de a-i desemna fără acordul lor pentru a judeca în cadrul unei alte camere a Curții Supreme, fără a asigura dreptul judecătorilor respectivi de a ataca decizia de desemnare în fața unei instanțe imparțiale și independente, în cadrul unei proceduri care să îndeplinească cerințele prevăzute la articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale, nu încalcă independența și autonomia acestora.
- 12 Instanța de trimitere face trimitere prin analogie la hotărârea Curții de Justiție din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych [Camera de control extraordinar și cauze publice] a Curții Supreme – Numire), (C-487/19, EU:C:2021:798). Aceasta arată că, deși desemnarea unui judecător al Curții Supreme fără acordul său, pe o perioadă determinată, pentru a se pronunța în cadrul altei camere a acestei instanțe nu constituie, în mod formal, un transfer al unui judecător la o altă instanță sau la o altă cameră a aceleiași instanțe, efectele acesteia sunt aproape la fel de extinse și aproape la fel de grave precum efectele unui astfel de transfer. Această apreciere este susținută de faptul că judecătorul desemnat din cadrul camerei sale de origine pentru a se pronunța în cadrul altei camere a Curții Supreme trebuie, pe de o parte, să continue să soluționeze cu normă întregă cauzele atribuite în cadrul camerei de origine și, pe de altă parte, să examineze cauzele atribuite în cadrul camerei la care a fost desemnat. În plus, un astfel de judecător se confruntă brusc cu cauze de natură diferită de cele de care s-a ocupat până atunci și pentru examinarea cărora este în mod normal pregătit și competent. O astfel de desemnare constituie, așadar, un obstacol considerabil în îndeplinirea de către judecător a funcțiilor sale, iar riscul de a recurge la o astfel de desemnare în privința unui judecător poate fi utilizat ca mijloc de presiune asupra acestuia și, prin urmare, ca o măsură disciplinară și care urmărește să influențeze jurisprudența sa.
- 13 Instanța de trimitere subliniază că repartizarea pe fond a cauzelor între diferitele camere ale Curții Supreme nu este o repartizare pur formală și aleatorie, ci are o

justificare profundă prin faptul că sistemul juridic al statului se află la originea diferitelor tipuri de cauze care necesită calificări diferite și o pregătire de fond diferită. Un judecător care candidează pentru un post de judecător la Curtea Supremă indică camera în cadrul căreia dorește să își exercite funcția, iar calificările sale sunt verificate în cursul procedurii de numire prin prisma condițiilor necesare pentru soluționarea cauzelor care sunt de competența camerei indicate. În acest context, este de asemenea important ca, în conformitate cu cerința esențială a dreptului la o instanță, particularii să se poată baza pe faptul că, în fața instanței naționale de ultim grad (Curtea Supremă), cauza lor va fi tratată de o instanță compusă exclusiv din judecători competenți pe fond și pregătiți să soluționeze cauzele de un anumit tip, iar nu de o instanță compusă (și) din judecători care soluționează în mod obișnuit alte tipuri de cauze.

DOCUMENT DE LUCRU